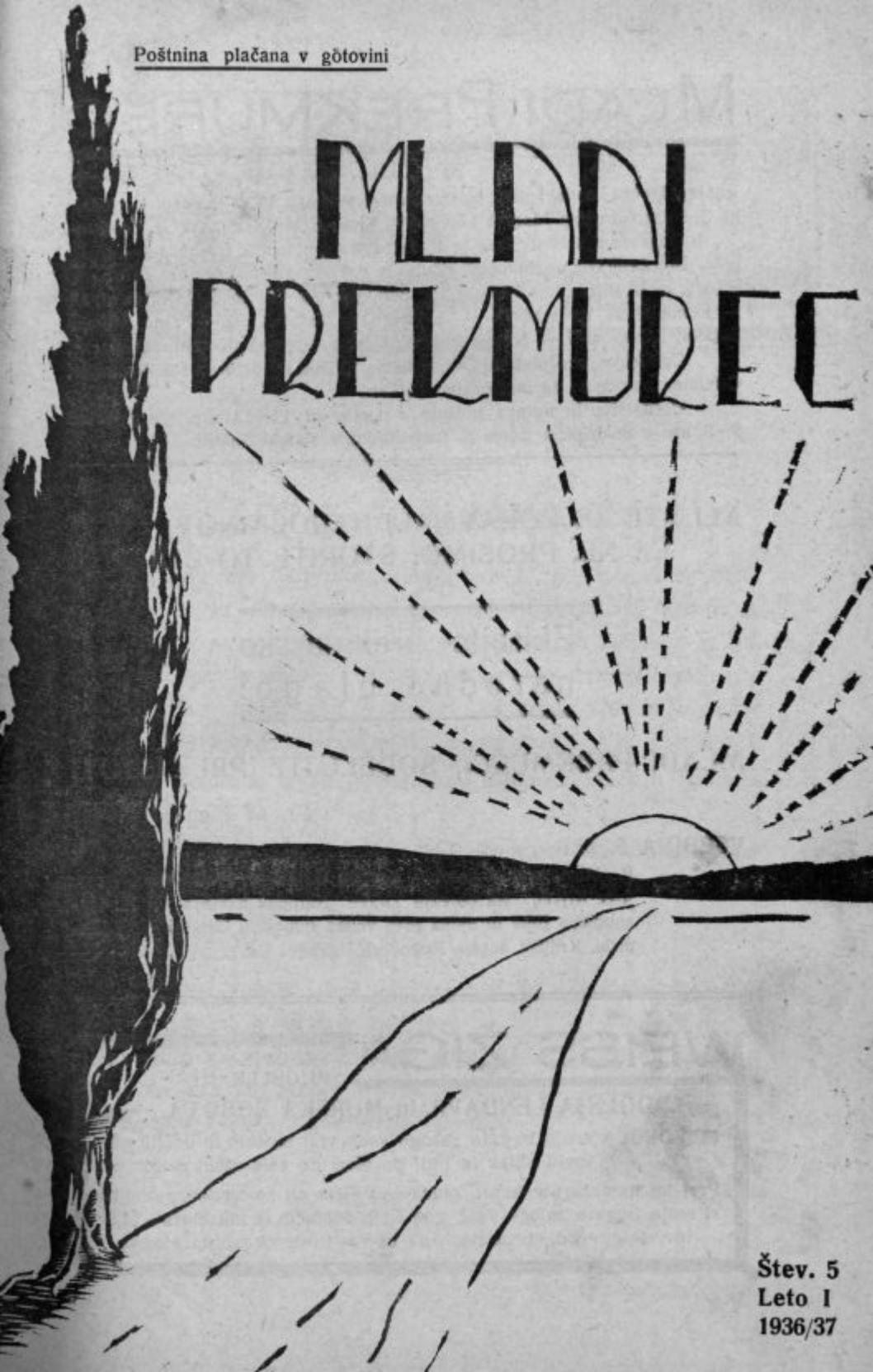

Poštnina plačana v gotovini

MLADI PRELMUREC

Štev. 5
Leto I
1936/37

MLADI PREKMUREC

izhaja v Dolnji Lendavi med šolskim letom vsakega 15. v mesecu. — Izdaja ga Sokolsko društvo Murska Sobota. — Tisk: Ernest Balkanyi, D. Lendava.

Odgovorni urednik lista je Koželj Ivan, preglednik finančne kontrole v pok., Dol. Lendava. — Rokopisi, dopisi in oglasi, ki so namenjeni za objavo v listu, se pošiljajo na naslov: Franc Šebjanič, Murska Sobota, Cvetna ul. 13. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo lista: Talanyi Franc, Murska Sobota, Šolska ul. 7. — Na upravništvo se naslavljajo naročila in reklamacije.

Celoletna naročnina 20 Din, polletna 10 Din. Pozamezna številka 2 Din. Celoletna naročnina za inozemstvo 40 Din.

Uredništvo in uprava posluje v torek od 11—12. ure, v nedeljo od 8—9. ure v Sokolskem domu (I. nadstrôpje) v Murski Soboti.

**ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?
ČE NE, PROSIMO, STORITE TO ČIMPREJ.**

**Zbirajte prekmursko
narodno blago!**

MLADI PREKMURCI, SODELUJTE PRI LISTU!!

VSEBINA 5. št.:

R.: Mladina, ti si pomlad. Kurent: V Berlinu. Fred Kališ: Pismo. Jože Krivec: Na obrežju Drave. Narodna hvalčka. T. R.: Gospodična Ema in njena prva velika ljubezen. Čalären Peti. Zapiski. Kritični dopisi. Pogovori. Uganke.

WEISS ŽIGA TRGOVINA Z GOTOVIMI OBLEKAMI

DOLNJA LENDAVA in MURSKA SOBOTA

PRIPOROČA svojo bogato zalogo vseh vrst moških in dečjih gotovih oblek in tudi po meri za zelo niski ceni.

Prej ko nameravate kupiti obleko za sebe ali za otroka, pogledjte si mojo bogato zalogo vseh vrst finih domačih in inozemskih štofov, caigov itd., brez tega, da bi Vas silili za nakup blaga.

R.

MLADINA, TI SI POMLAD...

Vsako leto vzcveti od šumljajoče Mure preko širne prekmurske ravní, Goričke in zemlje ob Rabi pomlad, zelena in sočna prekmurska pomlad — znanilka novega življenja v naravi. In kaj je najbolj slično, enakovredno temu letnemu času v človeškem življenju? Odgovor je: Mladina. Mladina je kakor pomlad — prekmurska mladina kakor prekmurska pomlad.

Mladina je sočna pomlad... Mladina vsebuje še neizrabljene moči in sile.

In kam s temi močmi, silami? Kam prekmurska mladina? — Vse moči in sile za narod, prekmursko ljudstvo in zemljo, za te, ki se potijo doma, za one, ki so, in ki še garajo v Franciji, Nemčiji, Ameriki!

Sadovi takega dela bodo ostali še v bodočnosti, ostali tebi in onim, ki pridejo za teboj.

Zato na delo prekmurski sokolski naraščaj, na delo — brez medsebojne mržnje — vsa prekmurska mladina, kajti ti si pomlad, sočna prekmurska pomlad...!

V BERLINU

(POTOPIS)

Ura je pol pet.

„Zdaj ni tako vroče“, vzdihuje Erich, „a kaj pomaga, če pa me noge nočejo več nositi. A še petindvajset kilometrov je pred nama. Kje bi neki dobila onih petdeset pfenigov za cestno železnico? Ne vem. A veš kaj? Najprej si morava nekje izprostiti nekaj hrane“.

Na nekem cestnem oglu prodaja debela ženska gorke klobase in kruh. Prijeten vonj se širi vse naokoli in nehote se potičeva dolgo tam okrog. Slednjič, ko ni za trenotek nobenega kupca pri ženski, se ji približava.

„Dobra gospa“, prosiva, „bodite tako dobri in nama podarite košček kruha in kakšne mesne ostanke . . . Brezposelna popotnika sva, brez vsakega pfeniga . . .“

Žena naju opazuje z rokami oprtimi v bok, potem pa počasi vpraša:

„Odkod pa sta?“

To jo sicer ne briga, si mislim, toda ako nama kaj podari, bo tudi dobro. In da bi je ne razjezila, ji poveva. Žena naju izprašuje in izprašuje, midva pa stojiva kot na trnju. Nemirno se ozirava na vse strani, če ne prihaja stražnik in v zadregi povešava oči pred ljudmi, ki hodijo mimo in naju s pazljivimi pogledi merijo od ped do glave.

Žena pa hoče vedeti vse, odkod prihajava, in sklepa vsa začudena roke, ko poveva, da iz Hamburga. „Poglejte ju“, pravi stari gospe, ki je prišla kupit zavitek klobas „v tednu dni sta prišla peš iz Hamburga. Tristo kilometrov!“

Gospa naju dobrohotno in smehljaje opazuje, z zavitkom vročih, dišečih klobas v roki. Čudi se, kaj vse zmorejo ljudje in vpraša, če naju to potepanje veseli. Kajpak da ne, praviva, a morava si iskati dela, brezdomca sva, brez denarja.

„A tako“, pravi gospa in se naglo poslovi. Midva pa stojiva tam in čakava, da nama mogoče debela ženska kaj da. Prihajajo kupci in odhajajo, a ona se ne zmeni več za naju. Slednjič se opogumi Erich:

„Gospa . . . !“

„Kaj, kaj bi radi? A, vem, jaz vama ne morem ničesar dati. Ne, ne morem“, pravi ženska rezko.

„Tedaj vas pa naj vzame vrag!“ zavpije Erich grobo. „Zakaj ste naju pa tako dolgo mučili? Takoj bi nama bili to povedali. To je nesramno, umazano . . . !“

Ženska prebledi in začne vpiti :

„Polizei! Polizei! Spitz buben! Schweine hunde! Polizei!“
Ljudje se ozirajo, neki S. S. četnik že teče proti nama. Naglo jo ubereva okoli ogla in izginiva v množici. Naletiva na voz cestne železnice, ki se prav začenja pomikati. Je skoro prazen. Vstopiva na slepo srečo in se stisneva v kot. Kaj hujšega naju ne more doleteti, ko da naju vržejo ven.

Ko pride sprevodnik, ga prosiva, naj naju pusti v vozu, ker hočeva biti danes v Berlinu, a sva preveč izmučena, da bi šla peš. Tudi je še predaleč.

Mož je še mlad. Sočutno naju gleda in se smehlja. Potem pa pravi :

„Ej, poznam to. Tudi jaz sem dve leti blodil po Nemčiji, preden se mi je posrečilo ujeti tole službico. Ja, hudo je na svetu, jaz sem dovolj slabega okusil. Le ostanita, a če pride revizor, morata neopaženo brž izginiti. Saj razumeta, drugače sem jaz v kaši, pa vidva tudi“.

„Brez skrbi, gospod!“

Kako prijetno je to, da lahko sedeš in iztegneš noge od sebe. Ljudje, ki vztopajo in iztopajo, se spotikajo ob njih, toda midva sva preutrujena, da bi jih pritegnila k sebi. Oči nama grejo skupaj. Neki gospod v kotu pripoveduje zali debeluški o današnjem izletu, čujem in razločim vsako besedo, a zdi se mi, kot bi vse to govorjenje prihajalo iz neskončne daljave. Kot v sanjah poslušam sprevodnikove krike: „Französische Strasse! Hamburger Strasse! Bremener Strasse!“ in z največjo silo si moram prizadevati, da v resnici ne zaspim.

(Se bo nadaljevalo.)

FRED KALIŠ:

PISMO

*Pozdravljam te, predragi moj, pozdravljam
iz dna srca, ki s tabo je na tujem . . .*

*Sprašuješ: Ptiki v gaju tam za polji
pojo še ko takrat? Cvetje še cvete
tako lepó? Jagnedi zasanjani
drhte še? — Breze še sò ko zaklete?*

*O, vse je še tako, kot bilo takrat
v večerih je, ko tam samá hodila
sva . . . , vse, le tebe in zdaj od nikoder,
da krase te v ljubezni bi spojila.*

*Ah, kaj pisala bi ti še — kaj? Pridi,
in ko takrat spet bo vse, vse . . . le pridi . . .*

NA OBREŽJU DRAVE

(SLIKA IZ MARIBORA)

Ko opravijo spomladanski sončni žarki svoje delo in raztopijo sneg ter privabijo iz spočite zemlje prvo cvetje in zelenje, tedaj se prebudi tudi življenje na obali Drave. Skozi vso zimo je bila obala prazna; pokrival jo je debel sneg in nihče ga ni odmetal, da bi napravil vsaj ozko gaz, po kateri bi človek lahko šel. Tam za plotom žage „Drava“ in nunskega vrta vzcvetijo prve marjetice in trobentice. Za „Mariborsko tekstilno“ in Hutterjevo tovarno pa ni rož, ker nasipavajo ostanke izkurjenega pre-moga in pepel. Iz mesta pa vozijo semkaj razne smeti.

V prvih pomladnih dneh, ko vzame sneg že slovo, Drava naraste; počasi se struga niža in ob obali se nagromadijo vse mogoče stvari, ki jih je valovje privalilo s seboj in jih tu odlaga. Človek se začudi, ko gleda vse te številne stvari, ki so se zbrale tu bog vedi odkod: stari ročaji, kljuge, ključavnice, preluknjani in razbiti lonci, pločevinaste škatlje od konzerv, cele in napol polomljene steklenice, noži in ne vem kaj vse drugo. Takrat, ko se valovi nekoliko umirijo in se pokažejo ti zakladi, začnejo postopati ob obali radovedni otroci tovarniških delavcev, ki brskajo po teh predmetih in jih ocenjujejo. Za vsak okus se najde kaka stvar. Ves dan, od ranega jutra, predno so se sploh počesali in umili, pa do poznega večera, postopajo in se valjajo po obali; lačne želodce si težijo s kosom kruha, ki so ga prinesli od doma, ali pa se zadovoljijo z ostanki, ki jim jih dajo oni, ki nosijo za svojimi očeti, materami ali brati hrano v tovarno.

Tam ob kanalu, ki je zgrajen pod vsem Meljem, tja do glavnega kolodvora in v katerem teče potok, ki izvira nekje pod „Piramido“, se zbirajo brezposelni, možki in ženske, ali pa kar cele družine z otroki. Doma nimajo, dela tudi ne. Mogoče so jim domove požrli dolgovi, mogoče so jih zapravili radi nezmer-nosti, ali jih pa sploh niso nikoli imeli; taki so že od rane mladosti, še predno so hodili v šolo, živeli po tujih hišah. Klatijo se ves dan okrog in prespijo noč, kjer jih dohiti. Nikakega cilja nimajo, nikamor se jim ne mudi. Ko jim poide obleka ali obuvalo začnejo beračiti, dokler niso zopet pokriti; potem pa zopet stara pesem: ves dan posedajo na obali in tratijo čas.

Tako gre življenje na obali iz dneva v dan. Vedno kak brezposelni več. Dnevi teko; vse poletje je obala živa. Nekateri iščejo tam ob obali železo, ki ga prinese voda, ga spravljajo v

vreče in nosijo prodajat kilogram po petindvajset para. Drugi ne delajo ničesar. Zvečer pa se prikradejo tja brezposelne ženske, ki prodajajo s sladkimi besedami, pogledi in trpkimi nasmehi svoje propalo telo za par dinarjev. Podnevi se skrivajo, da jih ne izsledijo oblasti in odvedejo v zapore.

Vse to življenje se konča šele ob prvih jesenskih nalivih, ko leže vsako jutro debela slana in ko jim ni mogoče več prenašati ostrega mraza. Takrat se obala sprazni. Še tuptam se prikaže kak bledikav človek, pa kmalu izgine, kot bi ga odnesel veter, ker ni nikogar, ki bi mu delal družbo. Brezposelni so odšli na deželo, kjer se vlačijo od kočice do kočice in spijo na senu. Drugi, ki imajo žene in otroke, so se podali proti Betnavi, kjer so jim na razpolago barake ali stari tovorni železniški vagoni. Tam preživijo zimo v čakanju, da zopet posije sonce in se bodo lahko preselili na obalo.

Nekega vročega dne v začetku avgusta me je pot zanesla na obalo. Z menoj je bil še tovariš Emil. Bilo je proti poldnevju, sonce je močno žgalo. Legla sva na travo za nunskim plotom, se sončila in opazovala ribiče, ki so nedaleč od obale lovili ribe. Kmalu se priklati nepoznan možki in naju prosi za cigarete.

Oblečen je bil v precej dobre hlače, na glavi umazano šofersko kapo, sukinja je imela desni rokav razparan do laktá. Na eno nogo je šepal in desno roko je imel napol suho. Iz potez na obrazu se je dalo razbrati, da je človek ceste, brez cilja.

Emil je potegnil iz žepa cigareto in mu jo dal. Željno jo je zgrabil in si jo prižgal. Od veselja je kar poskočil in začel razlagati, odkod je prišel. Cigareteta ga je vsega poživila.

„Zdaj sem prišel iz Meljskega hriba.“

Nekoliko se je nasmehnil in sedel na travo poleg naju.

„Ali si gori doma?“ ga vpraša Emil.

Globoko je zajel sapo in pričel pripovedovati:

„Doma smo bili v Krškem ob Savi. Svoje hiše nismo imeli; bili smo v razdrapani bajti, ki sta jo odslužila oče in mati z delom. Pozimi pa je oče delal slamnjače in čebelne panje, ki jih je nosil prodajat v Krško in Brežice. Ves denar, ki ga je dobil za te stvari pa je zapil. Mati je naprosila obleko zase in za naju z bratom, ki je bil takrat star komaj osem let. Ko se je nekega večera oče pijan vrnil domov, sta se sprla z gospodarjem, se kregala in psovala, dokler se nista končno udarila. Moj oče je udaril gospodarja z ročico po plečih, da se je zgrudil. Takoj naslednjega dne so očeta odvedli orožniki, nas pa so vrgli na cesto. Nekaj mesecev je mati služila. Ko pa se je vrnil oče iz

zapora, so se preselili v Maribor in iskali zaposlitve v kaki tovarni. Mene pa je občina spravila v hiralnico v Vojnik. Takrat sem bil star petnajst let.“

Nekoliko je nehal in premišljal, si popravil kapo postrani, ter zopet nadaljeval. Midva sva strmela od začudenja, kako gladko nama je vse pravil.

„V hiralnici sem bil dve leti. Vsega sem se že naveličal, zato sem jo nekega dne popihal ven, ne da bi se od koga poslovil.“

„Zakaj si pobegnil iz hiralnice? Kaj si bil lačen?“ ga vpraša Emil.

„Ah, lačen nisem bil. Stražniki so me preveč preteпали. Če je kaka stvar komu izginila, bodisi denar ali cigarete, sem bil vedno jaz kriv. Ker pa nisem nikoli ničesar vzel, nisem mogel tega priznati. Radi tega so me preteпали, da bi me prisilili, da bi to priznal.“

„Kam pa si šel, ko si zbežal iz hiralnice?“ sem ga vprašal.

„Nekaj dni sem hodil okrog in vpraševal, kje gre pot proti Mariboru. Hotel sem iti k materi. Bratu sem pisal karto in mu nisem hotel povedati, da sem zbežal. Oče je takrat bil v službi pri nekem gradbenem podjetju in je zaslužil za hrano in stanovanje. Piti ni mogel, ker je mati prejela njegov zaslužek. Pozneje je zopet pil in delal dolgove, ki so požrli vso plačo. Ker je hodil pijan na delo, so ga odslovili in bil je brez vsakega zaslužka. Stanovanja ni imel več s čim plačevati, zato so ga vrgli na cesto. Na Meljski cesti se je nastanil na nekem dvorišču, si postavil v kotu iz vej in vreč kolibo in čakal, da dobi kje kako delo. Ker se mu to ni posrečilo, je ostal še do danes tam. Mene so nato prijeli orožniki in me zopet odvedli v hiralnico.“

„Kako pa, da si zdaj tu? Saj bi ti bilo boljše v hiralnici, ali ne?“

„Bi že bilo boljše, ali preveč so me topli. Saj sem ostal tam zopet eno leto in pol. Takrat je nekemu staremu možu izginila žepna ura in jaz sem bil kriv, da sem jo vzel. Ker sem vse trdovratno tajil, so me zvečer stražniki zopet pretepli. Odšel sem proti kapeli in sklenil, da pobegnem znova. Ker pa so vrata skrbno zaklepali, nisem vedel kje bi našel izhod. Posteljo sem imel v prvem nadstropju; nekoliko previsoko je bilo, da bi skočil skozi okno. Spomnil sem se, da je v kapeli pri zvonu vrv, po kateri bi se lahko spustil na zemljo. Počakal sem, da je zvečer odzvonilo, nato pa sem se splazil k zvonu, odvezal vrv, jo zložil in zanesel pod svojo posteljo. Vso noč nisem nič spal; bal sem se, da bi me kdo od onih, ki so spali z menoj, ne opazil.

Proti jutru, ko se je začelo daniti, je bilo vse mirno; le tupatam je kdo zasmrčal. Splazil sem se do okna, ga tiho odprl, privezal en konec vrvi za peč centralne kurjave, drugega pa vrgel skozi okno; prijel sem za vrv in zdrknil po njej, da nisem vedel kdaj in kako. Samo roko sem si do krvavega ogulil.

„In kam si šel potem?“

„Naravnost v Maribor sem jo mahal. Na poti sem srečal brata, ki me je šel obiskat. Debelo me je pogledal in me vprašal, če nisem vojak. Kaj, vojak? sem ga vprašal. Mislil je, da so v Vojniku vsi vojaki. Tudi on je hotel biti.“

„Ko sem prišel v Maribor, sem bil nekaj dni pri starših, potem pa sem se ločil in začel beračiti okrog.“

„Pa kje beračiš? Ali greš na kmete ali po mestu?“

„Na kmetih ni nič. Saj nimajo denarja. Kruha dobim dovolj, le denarja ni. Rajši hodim na Aleksandrovo cesto ali pa k parku in tam beračim. Samo policisti so škrici, ker mi ne pustijo. Dovoljenje za beračenje nimam, zato me vedno zasledujejo. Mlajši še včasih pogledajo skozi prste, starejši pa le paragraf in paragraf.“

„Koliko pa dobiš dnevno na Aleksandrovi?“ ga vpraša Emil.

„Če je dober dan, naberem po 30 ali 40 dinarjev.“

„Kaj pa napraviš potem z denarjem?“ ga Emil, ki ga vse zanima in ki hoče vse vedeti, sprašuje.

„Kakor je. Včasih si kupim kruh ali vino, včasih grem v kino ali pa dam za cigarete. Blagajničarka pri kino „Union“ me pozna in ve, da beračim, zato mi noče dati vstopnice; pravi, naj si rajši kupim za ta denar kruh. Denar dam bratu in on mi kupi vstopnico.“

„Zakaj pa kadiš?“ sem ga vprašal. Čudno se mi je zdelo, da kadi, pa berači dinarje za cigarete. Mar bi kupil rajši kruh in obleko, ali pa bi pomagal svoji materi ali bratu, ki hodi ves raztrgan okrog.

„Če mi je dolg čas rad potegnem kako cigareto. Kaj pa naj drugače počnem?“ mi je odvrnil.

„Kaj imaš oblečene dvojne hlače?“ ga vpraša Emil, ko je opazil, da ima pod vrhnjimi še ene.

„Dvojne imam, ja. Ene sem si kupil, druge pa sem dobil od nekega doktorja.“

„Pa ti ni vroče, ker nosiš dvojne? Ali ne bi pustil enih doma?“

„Ne smem, ker mi jih obleče brat in nimam potem jaz kaj. Naj si sam berači, jaz ne bom zanj.“

„Zakaj pa ne greš beračit na Otok, kamor se gre toliko ljudi kopat. Tam bi zaslužil!“

„Vrag naj gre na otok, kjer so orožniki. Tja si ne upam, ker se jih bojim. Pa neki drugi berač hodi tja gor in me vedno pretepa, ker ve, da nimam dovoljenja za beračenje. Če mi drugo ne more, vrže vame palico, ali pa kriči, da čujejo orožniki, potem pa moram zopet bežati.“

V frančiškanski cerkvi je zazvonilo poldne. Najin prisednik se za to ni prav nič zmenil, saj ni imel kam iti. Njemu je bilo vseeno, ali je bila ura sedem, deset ali dvanajst. Kosilo ga ni čakalo pripravljeno nikjer. Če je naletel na dobre ljudi, je obedel, če pa ne, pa ni. Z Emilom sva se oblekla in odšla mimo Hutterjeve tovarne proti brodu.

Proti večeru sva šla zopet mimo kanala. Štirje brezposelni, dva možka in ženi, vsaka z enim otrokom, so sedeli ob vhodu. Poleg njih sta ležali dve vreči, nekoliko napolnjeni z železom, ki so ga nabrali čez dan; nad ognjem pa je stal skrhan lonec, v katerem je bilo nekaj koruznih plodov, ki so jih kuhali za večerjo. Vsi so bili slabo oblečeni; toliko, da so skrivali najbolj sramežljive dele telesa. Otroka sta stala ob ognju in željno gledala v lonec, kjer se je pripravljala skromna večerja. Njuna pogleda sta bila polna boli in trpljenja. Prepala lica so pričala, da se je zasadila v njuno življenje kal jetike. Ženski z zgubanimi obrazoma sta nalagali na ugašujoči ogenj in obračali kornev.

Naslednjega dne sem videl ta dva otroka v mestu, obložena z vrečama železa, ki sta ga nesla naprodaj.

Takšno je življenje onih, ki hite naprej brez cilja. Edini končni cilj, kateremu se ne more nihče ogniti, je smrt. To so ljudje, ki jim je vsak dom tuj in vsaka cesta njih prijateljica in znanka.

NÁRODNA HVALĚKA

(PREKMURSKA)

Ta pesem je znana na Goričkem, kjer jo mnogi pojejo

Měsec svĕtí obri klĕti,
Vse okōli se zori;
Moja luba pri posvĕti
Se v-srdci bridko skuzí.

Nĕjōči se, luba drága,
Neboš ti dugo sáma;
Veren lubi, vojník krála,
Za tebe verno mára.

Vōzaslŭži svoje vrĕmen,
Domō prĭde ōročen:
Bode pár tvoj vekivĕčen
I podporník ti močen.

GOSPODIČNA EMA IN NJENA PRVA VELIKA LJUBEZEN

Ema Rapotčeva, ali kakor je njej najljubše, gospodična Ema, dela šesti razred gimnazije. Morala bi že delati sedmega, toda usoda, ta kruta usoda jo je za eno leto ogoljufala. Je vitke, ne preveč visoke rasti, svetlih las in nekam vođeno sinjih oči. Obleka ji je vsikdar tesno prikrojena, da je videti še bolj vitka, in se razume, po najnovejši modi. Kako tudi ne? Saj pa je hči upokojenega višjega davčnega komisarja in kar tja v en dan ne more biti oblečena!

Ona se zaveda tega; in morda je zato tudi vse njeno kretanje v šoli, v družbi, na cesti malce efekrirano. Tak je tudi zvok njenih besedi in morda bi bila taka tudi sleherna njena misel, če bi se dala ponazoriti.

V šoli ta afektiranost nekaterim součencem in součenkam ni po godu, drugim pa zopet je, in tu takorekoč grabijo za njenim prijateljstvom. In v tem je ona vsakomur, ki ji je količkaj simpatičen, na razpolago. Seveda! Napram fantom je več ali manj nezaupna, to se itak razume. S profesorji, ki se za take in podobne reči pri svojih učencih prav malo zanimajo, pa se tudi razume, čeprav je repetentka. Saj ji pa tudi ne gre slabo! Ob koncu bo nemara še prav dobra, pomislite prav dobra . . . , to vendar ni kar tako. — — Ona pa je pri vsem tem zelo ravnodušna, bistvo njenih misli, prizadevanj je vse kaj drugega.

Danes je nedelja; sedma ura zjutraj. Ema se bori še v postelji s spancem, ki je proti jutru tako zelo vsiljiv. Vendar je misel na neko nalogo, katero mora narediti še pred mašo, na posled popolnoma vzdrami.

— Matematično nalogo moram narediti, jasno domisli, si popravi svilen o pižamo in se zazre skozi okno.

Svetel sij aprilskega jutra se krade v sobo. Po vrsti objema vse kose pohištva in oprave, ki se nahaja v njej.

Emi se ne dá vstati. Zeha in preteguje se, da postelja kajkrat nemilo zaškripa.

Kazalec na uri na nočni omarici gre že proti pol osmim. Ema vé: do maše je še več kot eno uro in pol in v tem času se bo dalo že še kaj narediti. (Se bo nadaljevalo)

ČALÁREN PETI

Tak sta šla vu vés. I kak sta Petiva zadrobišála, z-etimi rečámi sta se v-njega vjela: Ti lúdi zapelávec! Ti varaški klan-toš! Ti na gaoge valón slepár! Ti hüdôbe cajgar! Ti vragôv cim-bora! Ti tóvaj! Ti nesramnják! Ti šatan! Ti vsega hüdoga zganjar!

Peti se je zaman odpovedávo i trdo, ka tákše njegov žalôdec nevzeme v-sébe. Dečka sta njemi zvézala roké i nogé i v-eden žakel ga potisnola, šteroga sta krepko zavézala i na brêg vodé djálá.

Malo je falilo, ka bi ga notri vu vodô lüčila. Zagvüšno bi tó včínila, či tam pri brêgi edne krčmé nebi bilô, štera je zagvüšno záto tá bila zozídana, naj nê trbê daleč po vodô hoditi.

Prvle sta tak vu oštarijo šla na áldomáš i nika malo kurázie jemát, Petiva sta pa tam vônê nihála.

V-tom hípi je rávno tá prišao níki mesár eden šereg telčičov gnajôči domô z-senja.

Kak Peti v-žákli začúti máhre i človeči glás, záča v-žákli brsati, naglás kričati: — *Pes naj bode Čarne gore vicišpan!*

Mesár k-njemi stôpi, poslühša ga i pita ga: — Ká se je z-vami zgôdilo prijátel?

— Jaj meni! — kriči Peti. — Z-Čarne gore so z-vôžom prišli po méne, tá me ščéjo za vicišpána odpelati, na telko sem se njim povido. Ali jas neščem idti v-Čarno goro za vicišpána.

— Jas pa ščem! — odgovori mesár, — püstite mené v-žakel, odvézao je žakel i notri se je potégno mesto Čalárnoga Petiva, šteri je lepô z-mesára živínov tá šô.

Dečka sta vu oštariji dobro gori vlêjala na grod, vö pridôča, sta prijala žakel z-mesárom i dokeč si je on mislo, ka do ga za vicišpána neslí, sta ga v-ríbnjek, vu vodô lüčila i potom z-velkov zadovolščinov dale potújeta, ka več nede Čalárnoga Petiva na světi.

Ali vse dugo nê, nakeliko sta se zadreznola, kak sta dale potúvala i na pôti dojšla Petiva, kí je z-pred sebo m dvanájset lêpi telčičov gnao.

— Gde si kúpo té lêpe telčiče? — ga pitata.

— Odnut vö z-vôde sem je prignao, — je odgovoro Peti. Idta notri i vidva dobita, kelko ji li ščéta. Jeste ji tam povôli. Jas vama pokážem gde máta notri skočiti.

Telčiče je k-vodé brêgi zavrno i kak so se njih ténje z-vodé gledala vö vidile, dečka sta je za telčiče bidti mislila, šteri tam na njidva čakajo, deskurde vu vodô drapneta i tam sta prêšla. (Konec.)

Dr. LJUDEVIT PIVKO

Spodaj objavljene vrstice naj bodo v večen spomin našemu uglednemu naročniku, ki ga je tako rano zajela smrt. (Op. ur.)

Pred kratkim je Jugoslavija izgubila enega izmed svojih prvih in plemenitih borcev.

Umrli je dr. Ljudevit Pivko.

V porajajočo se pomlad je za večno usnul on, neutrudljivi junak od Carzana, „naš Pivko“, kakor so mu pravili vrli Bosanci, velik Sokol, književnik, dober profesor — vzgojitelj — tudi pisec teh vrstic ga je imel priliko kot takega spoznati — katerega predavanja so bila vedno zanimiva in prepletena z njegovimi osebnimi doživetji.

Čuj prekmurska mladina, ki si ga poznala kot dobrega in plemenitega profesorja, to vest in pomni njega, ki v večnost sanja tam ob vznožju Pohorja!

Večna mu slava!

Š. F.

11. aprila je poteklo dvesto let, odkar se je v Dolnjih Slavečih rodil plodovit katoliški pisatelj Prekmurja — Mikloš Küzmič. Poleg Štefanä zavzema Mikloš Küzmič najvidnejše mesto v starejši prekmurski književnosti.

Pred kratkim je obhajal sedemdeset letnico svojega življenja popularni zgodovinar, prelat J. Kovačič. Jubilant je tudi dober poznavalec naše, prekmurske zgodovine, kar priča zgodovinski opis slovenske Štajerske in Prekmurja.

Pretekli mesec je dopolnil 87 leto svojega plodovitega življenja prvi prezident bratske Čehoslovaške T. G. Masaryk.

Ves Čehoslovaški narod se je ob tej priliki poklonil svojemu sivolasemu vodji.

Delajte, delajte, delajte! Kjer je zemljica nepognojena, gnojite jo! Kjer je zemljica nerazorana, orjite jo! Kjer je zemljica neposejana, posejte jo!

(Gangl: Poslanica sokolski mladini).

Dijaška prireditev. Po dolgem, dolgem času smo imeli v Soboti zopet priliko videti dijaško prireditev. To pot čisto dramatsko. Dijaki nižje in višje gimnazije so pretekli mesec uprizorili pod okriljem Rrdečega križa dramo: „Kralj Svetopolk“. Dramo, ki je zajeta iz davne slovenske zgodovine, je spisal slovaški pisatelj Ivan Stodola, prevedel Viktor Smolej, profesor na Sobočki drž. gimnaziji, režiral pa prof. Potokar Jože.

Dijaki so se dodobra vživeli v dramo in jo tudi s pravim občutjem zaigrali. Posebno je ugajala igra kralja Svetopolka (dijak Nachtigal), ki se je v nekaterih prizorih do potankosti vživel in takorekoč izstopil. Oporekati bi bilo morda nekaterim odrskim slikam in pa izgovorjavi nekaterih oseb. Sicer pa: igra, ki so nam jo nudili dijaki, je bila, kakor že dolgo katera ne. V tem gre zasluga režiserju in tudi dijakom samim.

K.

POGOVORI

Č. Vaša križanka pride prihodnjič na vrsto.

I. K. Vaša slika je iz posebnih razlogov izostala. Morda jo uporabim prihodnjič, če pa ne, Vam jo vrnem.

G. Vaša pesem je oblikovno dokaj šibka. (Zakaj se ne držite pri tem tradicije? — Le tako boste doznali, kaka mora biti pesem v svobodni obliki). Boljša je po vsebini in zamisli (nekoliko je tudi bombastična), posebno ker je namenjena prekmurski mladini, kateri govorite med drugim:

Na dan mladina,
ded tvojih dedov kliče te!
Hrepeni za te ravnina, *in potem*
Kje skrivaš se?
Kdo dvignil skrit bo naš zaklad?
Zakaj se zaslepljena mladina,
oziraš na tuji kup navlak?
Vstani pomani si oči,
nategni mlade še moči.

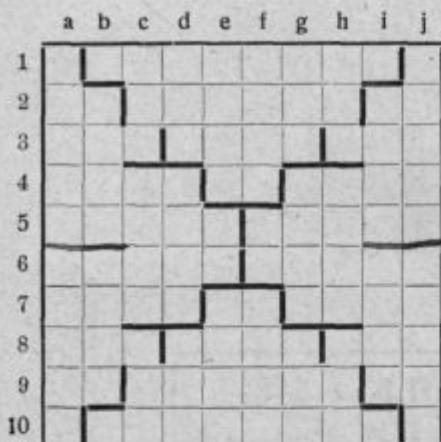
Darujte za tiskovni sklad

„MLADEGA PREKMURCA“!

UGANKE

KRIŽANKA

(T. F.)

Vodoravno: 1b) ptica v južnih morjih, 2a) predlog, 2c) žensko ime, 2i) okrajšani veznik, 3a) skandinavska beseda, 3d) vrsta padavine, 3h) staroslovenska beseda (čitana), 4a) del plotu, 4g) hudobec, 5a) medmet, 5f) izbrana družba, 6a) slovnični izraz, 6f) zemeljska tvorba (2 sk), 7a) vladar (prekmurski, češki), 7g) nered, 8a) človeški organ, 8d) žensko krtstno ime, 8h) žužkojedec, 9a) egiptčanski bog, 9c) prikazen, 9i) doktor (okrajšano), 10b) evropska država.

Navpično: 1a) letopisi, 1c) usnje, 1d) bsr, 1e) vrsta otoka, 1f) obmorsko mesto v Italiji, 1g) vrsta zaliva, 1h) vrsta pesnitve (2 sk), 1j) naziv služitelja, 2b)

mohamedanski bog, 2i) turška beseda, 4c) tolovaj (2 sk), 4d) grški junak pred Trojo, 4g) železnica, 4h) izraz iz metrike, 6a) zvok, 6b) jugoslovenska reka, 6i) sever (mednarodno), 6j) zvezda (lat.), tudi naslov tvrčke, 7e) del pohištva, 7g) napačen, 8c) ti (srbohrv.), 8d) bajka, 8g) medmet, 8h) vpraš. zaimek.

TISKOVNA NAPAKA

Uganite, kje je v prvi št. na st. 10 groba tiskovna napaka, ki je spremenila pomen besede.

BESEDNA

Ovoj, lopata, ojmice, ena, kamen, sin, ona, umik, vid, krt. Vzemi iz vsake besede eno črko, da dobiš naslov knjige (besedi, o katerima se v teh časih mnogo razpravlja), kateri določi pisca,

REŠITEV UGANK IZ 3 IN 4 ŠT.

Trije kvadrati: ko, on, nos, oko, sol, lavo, Avar, vaza, oral.

Križanka: vas, varan, Maribor, sabor, nor.

Izžreban je bil Perkič Vladimir, Murska Sobota, ki naj pride (ob uradnih urah) na uredništvo, da dobi knigo Maurica Leblanca: Arsen Lupin.

Za prihodnje žrebanje pravih rešitev raspisujemo dve knjižni nagradi, toda pozor! Vsak reševalec mora priložiti rešitvam izrezek iz lista, na katerem naj bo označena tiskovna napaka. Da pa naročniki vsled tega ne bi poškodovali celega letnika, lahko kupijo isto št. po polovični ceni pri poverjeniku, oz. upravništvu.

Rešitve morajo biti v uredništvu do vključno 30. ~~marec~~ t. l.

Tiskarna

Balkanyi Ernesta

v Dolnji Lendavi

izvršuje vse tiskovine,
kot: letake, lepake, vi-
zitke, brošure, račune,
časopise itd. po najnižji
ceni in hitro.

**Vse šolske in pisarniške potreb-
ščine v veliki izbiri in po ceni.**